

HANDLINGSPLAN INTERN KONTROLL 2020

Kommunstyrelsen

Innehållsförteckning

Förvaltningens riskarbete.....	3
Risker.....	4
Kommungemensamma kontrollaktiviteter.....	6
Utbetalning av rätt löner, arvoden och ersättningar samt i tid.....	6
Hot och våld mot medarbetare och förtroendevalda	6
Leverantörstrohet	7
Kompetens kring dataskyddsförordningen - GDPR	8
Nämndens kontrollaktiviteter	10
Tydlig beskrivning och motivering av ekonomiska konsekvenser samt finansiering i tjänsteskrivelser och beslut.....	10
Framtid och utveckling.....	11

Bilagor

Bilaga 1: Tidplan kontrollaktiviteter 2020 KS och KK

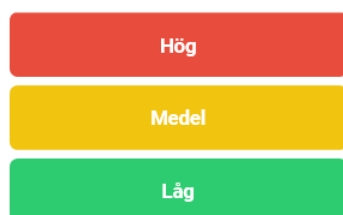
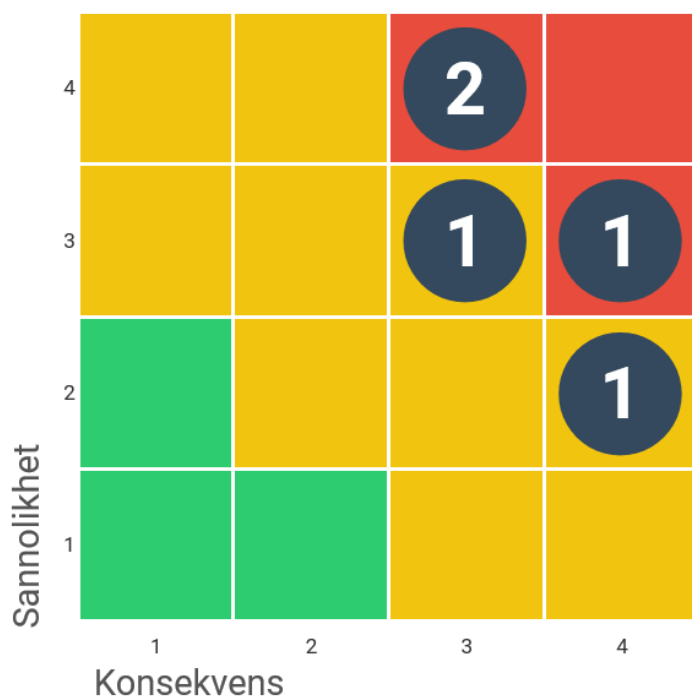
Förvaltningens riskarbete

På kommunkontoret har riskarbetet inför handlingsplan intern kontroll 2020 genomförts i form av riskanalytworkshopar med avdelningarna och enheterna, ledda av förvaltningens kvalitetscontroller som också bidragit med information, metodstöd och sammanställning. På så vis har ett stort antal delprocesser täckts in. De identifierade riskerna har lagts till i riskbanken i verksamhetssystemet Stratsys. Utifrån de risker som fick högst poäng har förslag på kontrollaktiviteter tagits fram, med frågeställningar och metod. Därefter har kommunkontorets ledningsgrupp värderat och prioriterat dessa. Hänsyn har tagits till de föreslagna kommungemensamma kontrollaktiviteter som beslutats av kommunstyrelsen i november, i syfte att undvika stora överlappningar och istället tillse att de kompletterar varandra.

Den risk som ansågs var mest påtaglig och aktuell att lyfta fram och arbeta vidare med i den specifika kontrollen för nämnden och inte i den löpande kontrollen var följande: Att ekonomiska konsekvenser i tjänsteskrivelser och därefter i kommunstyrelsens och/eller kommunfullmäktiges beslut inte är tydligt beskrivna och motiverade. Det kan medföra suboptimala beslut och oförutsedda kostnader genom bristande hänsyn tagen till finansiering.

Tidplan för kontrollaktiviteterna som ska granskas, med ansvariga på kommunkontoret utsedda, framgår av bilaga 1 till denna rapport.

Risker

	Sannolikhet	Konsekvens
4	Sannolik(Den oönskade händelsen kommer sannolikt att inträffa och kan inträffa ofta)	Allvarlig (Felet får i princip inte inträffa eftersom konsekvensen för verksamheten kan vara stor)
3	Möjlig(Den oönskade händelsen kan sannolikt inträffa men bara ibland)	Kännbar (Uppfattas som besvärande för intressenter och verksamheten / del av verksamheten)
2	Mindre sannolik(Den oönskade händelsen skulle kunna inträffa vid något tillfälle)	Lindrig (uppfattas som liten av såväl intressenter som verksamheten/ del av verksamheten)
1	Osannolik(Den oönskade händelsen skulle endast kunna inträffa vid exceptionella förhållanden)	Försumbar (Obetydlig för de olika intressenterna och verksamheten / del av verksamheten)

3 Hög 2 Medel | Totalt: 5

Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Motivering	Kontrollaktivitet
Att löner och ersättningar till medarbetare och förtroendevalda är felaktiga och inte utbetalas i rätt tid	3. Möjlig	4.Allvarlig	12	Sannolikhet: Det bedöms vara möjligt att det blir fel i utbetalningar i löner, arvoden och ersättningar samt att de inte alltid är i tid. Konsekvens: Konsekvensen kan	Utbetalning av rätt löner, arvoden och ersättningar samt i tid

Risk	Sannolikhet	Konsekvens	Riskvärde	Motivering	Kontrollaktivitet
				vara allvarlig för den enskilde som drabbas och även för Lunds kommuns varumärke som en attraktiv arbetsgivare.	
Att medarbetare och förtroendevalda blir utsatta för hot och våld	2. Mindre sannolik	4.Allvarlig	 8	Sannolikhet: Sannolikheten bedöms vara mindre sannolik totalt sett, även om det kan vara högre risk i vissa typer av verksamheter. Konsekvens: Konsekvensen bedöms vara allvarlig för den enskilde som drabbas.	Hot och våld mot medarbetare och förtroendevalda
Att brister finns i leverantörstroheten och att de inköp som görs inom organisationen inte sker hos leverantörer med vilka organisationen har ingått avtal	4. Sannolik	3.Kännbar	 12	Sannolikhet: Det är sannolikt att de inom kommunens verksamheter förekommer inköp som gör avsteg från avtal, främst på grund av bristande kännedom och kunskap. Konsekvens: Konsekvensen bedöms vara kännbar. Brister i leverantörstroheten medför risk för ökade kostnader, förtroendeskada samt eventuellt avtalsbrott. Dessutom finns då hög risk att krav på konkurrensutsättning, miljö, kvalitet och socialt ansvar enligt politiska ambitioner inte efterlevs.	Leverantörstrohet
Att kompetensen brister kring vad som gäller för verksamheten utifrån GDPR och att personuppgifter därför hanteras felaktigt	3. Möjlig	3.Kännbar	 9	Sannolikhet: Det bedöms vara möjligt att personuppgifter hanteras felaktigt utifrån att rätt kompetens saknas. Risken är att det missas att nyanställda får information vid introduktion och att de inte anmäls till utbildning. Konsekvens: Konsekvensen bedöms vara kännbar om felaktigheter görs i hanteringen av personuppgifter, både för den drabbade och för kommunens trovärdighet.	Kompetens kring dataskyddsförordningen - GDPR
Att ekonomiska konsekvenser i tjänsteskrivelser och därefter i kommunstyrelsens och/eller kommunfullmäktiges beslut inte är tydligt beskrivna och motiverade. Det kan medföra suboptimala beslut och oförutsedda kostnader genom bristande hänsyn tagen till finansiering	4. Sannolik	3.Kännbar	 12	Sannolikhet: Det bedöms vara sannolikt att det i tjänsteskrivelser inte alltid görs en genomarbetad och tydlig bedömning och motivering av ekonomiska konsekvenser av det som föreslås beslutas av kommunstyrelsen och/eller kommunfullmäktige. Det bedöms även vara sannolikt att det inte heller motiveras när det som ska beslutas inte bedöms medföra ekonomiska konsekvenser. Konsekvens: Konsekvensen bedöms vara kännbar, eftersom det kan ge oförutsedda kostnader och suboptimala beslut som kan bli högst kännbara för kommunen. Det påverkar även trovärdigheten.	Tydlig beskrivning och motivering av ekonomiska konsekvenser samt finansiering i tjänsteskrivelser och beslut

Kommungemensamma kontrollaktiviteter

Kontrollaktivitet:

Utbetalning av rätt löner, arvoden och ersättningar samt i tid

Beskrivning av kontrollaktivitet

Det finns en påtaglig risk att utbetalningsunderlaget inte stämmer och även att hanteringen i HR-portalen är felaktig så att utbetalningar till medarbetare och förtroendevalda blir felaktiga och/eller försenade. Felaktigheter kan medföra ett stort extraarbete med rättningar samt inverka menligt på upplevelsen av Lund som en attraktiv arbetsgivare.

Frågeställningar

1. Har ansvariga (medarbetare och chefer) på förvaltningen som arbetar i HR-portalen genomgått utbildning och har den kompetens som krävs för att hantera löner och arvoden?
2. Är allt underlag avseende årets första kvartal för förtroendevaldas konferenser, resor, förlorad arbetsförtjänst och parkeringsavgifter kontrollerat?
3. Betalas rätt arvode ut till förtroendevalda för sammanträde samt för eventuell förlorad arbetsförtjänst?
4. Är allt underlag för medarbetarnas ersättning, såsom friskvårdsbidrag, reseersättning och liknande kontrollerat?
5. Betalas rätt löner och ersättning ut till medarbetarna?

Frågorna besvaras genom att granska 2020 års första kvartal utifrån följande aspekter: Stickprov av inlämnat underlag, inventering av att ansvariga medarbetare och chefer har genomgått utbildningar i HR-portalen, stickprov av att utbetalningar stämmer, lista från kommunkontoret gällande antal rättningar och extrautbetalningar efter ordinarie lönekörning och vad de beror på. Lista från kommunkontoret över hur stora löneskuldena är.

Metod

Stickprov

Inventering

Utdata från system

Kontrollaktivitet:

Hot och våld mot medarbetare och förtroendevalda

Beskrivning av kontrollaktivitet

Hot och trakasserier mot tjänstepersoner och förtroendevalda kan förutom att ha en högst menlig inverkan på den drabbade även påverka beslut och verksamhet negativt.

Frågeställningar

1. Finns tydliga skriftliga rutiner inom förvaltningen/nämnden för hantering av hot och våld?
2. Är rutinerna lätt tillgängliga och känner personalen och de förtroendevalda till dem?
3. Informeras det om hot och våld vid introduktion av nyanställda och nyinvalda förtroendevalda?
4. Anmäls incidenter med hot och våld rörande medarbetare i kommunens arbetsskadesystem LISA och hanteras?
5. Finns rutiner för hantering av incidenter med hot och våld mot förtroendevalda?

Frågorna besvaras med hjälp av kommungemensam enkät (tas fram av kommunkontoret) till medarbetare och förtroendevalda med frågor om kännedom om rutiner kring hot och våld och för medarbetarnas del även kännedom om anmälan i kommunens skaderapporteringsystem LISA. Dessutom ska inventering göras av rutiner för hot och våld samt att de incidenter man känner till avseende medarbetare har anmälts och hanterats i LISA.

Metod

Enkät
Inventering
Utdata från system

Kontrollaktivitet:

Leverantörstrohet

Beskrivning av kontrollaktivitet

Det är centralt att de inköp som görs inom organisationen sker hos leverantörer med vilka organisationen har ingått avtal. Brister i leverantörstroheten medför risk för ökade kostnader, förtroendeskada samt eventuellt avtalsbrott. Leverantörstrohet innebär att inköp görs från avtalsleverantörer.

Utmaningen ligger i att handla rätt på avtalen utifrån det upphandlade sortimentet och inte enbart fokusera leverantörstrohet. Annars är risken att det inte blir rätt kostnader och även rätt produkt utifrån ställda krav på konkurrensutsättning, miljö, kvalitet och socialt ansvar enligt politiska ambitioner.

Utifrån det kommunövergripande projektet Effektiv inköpsorganisation, som påbörjades under 2016 och där förvaltningarnas inköp och inköpsprocesser inventerades, har fem varuslag valts ut för mer genomgående granskning: Städ, Kemtekniska produkter, Möbler, Livsmedel samt Arbetskläder och arbetsskor.

Frågeställningar

1. Finns kännedom om de kommunövergripande ramavtalen hos personal som gör inköp?

2. Följs ramavtal vid inköp utifrån leverantörstrohet (översta nivån, inte vad som köps utan varifrån det köps)? Vad beror eventuella avsteg på?
3. Följs ramavtal vid inköp utifrån avtalstrohet, det vill säga inhandlas även rätt sortiment utifrån ramavtalen?
4. Finns kännedom om verksamhetens förvaltningsspecifika avtal hos personal som gör inköp och är avtalen lätt tillgängliga?
5. Förekommer kontanta utlägg inom organisation och hur stor summa uppgår den i så fall till inom organisationen?
6. Hur arbetar förvaltningen med att minska andelen kontanta utlägg om sådana finns?

Frågorna besvaras genom intervjuer med personal om kännedom om ramavtal och förvaltningsspecifika avtal inventering, stickprov av att avtalen följs samt kartläggning av kontanta utlägg.

Fråga 2 besvaras genom att göra stickprov på en inköpskategori och antalet leverantörer inköp gjorts från och om det matchar ramavtalen.

Fråga 3 besvaras genom att välja ut en leverantör och matcha förvaltningens totala inköp från den leverantören under det första halvåret 2020 gentemot upphandlat/avtalat sortiment för varuslagen som nämns ovan.

Metod

Kartläggning
Stickprov
Intervju
Inventering

Kontrollaktivitet:

Kompetens kring dataskyddsförordningen - GDPR

Beskrivning av kontrollaktivitet

Säkerställer inte personuppgiftsansvariga (nämnder och bolagsstyrelser) kompetensen kring hanteringen av personuppgifter inom sitt ansvarsområde enligt den nya dataskyddsförordningen (GDPR) är risken att personuppgifter hanteras felaktigt. Detta kan ha stor inverkan för den drabbade och på verksamhetens trovärdighet. Dessutom kan stora vitesbelopp utdömas som har stor negativ ekonomisk inverkan samtidigt som hela kommunens anseende skadas.

Frågeställningar

1. Har samtliga medarbetare och förtroendevalda gått utbildning i GDPR (JP Infonet/Draftit eller LUVIT)?
2. Hur säkerställs att nyanställda får information om vad som gäller enligt GDPR för verksamheten ifråga? Är det en del av introduktionen av nyanställda?
3. Ges fortlöpande utbildningar till ny personal/nya förtroendevalda?

4. Finns uppdaterad förteckning över ansvariga för att hantera begäran om personuppgifter i kommunens e-tjänst Abou?
5. Har utsedda att hantera begäran om personuppgifter i Abou genomgått utbildning i e-tjänsten?

Frågorna besvaras genom inventering rutiner introduktion nyanställda, genomgång listor över personal som gått utbildning eller är anmälda och ska genomgå utbildning i GDPR, genomgång listor över personal ansvariga för att hantera begäran i Abou, genomgång att ansvariga för att arbeta i Abou har genomgått utbildning, enkät till chefer (framtagen av kommunkontoret) kring hur de säkerställer personalens kunskap

Metod

Kartläggning

Enkät

Inventering

Nämndens kontrollaktiviteter

Kontrollaktivitet:

Tydlig beskrivning och motivering av ekonomiska konsekvenser samt finansiering i tjänsteskrivelser och beslut

Beskrivning av kontrollaktivitet

Motiveras det inte tydligt i tjänsteskrivelser vilka ekonomiska konsekvenser olika föreslagna styrdokument och åtgärder medför är risken stor att det blir suboptimala beslut i kommunstyrelsen och kommunfullmäktige, utan adekvat finansiering. Det kan även medföra en förtroendeskada för kommunen.

Frågeställningar

1. Är de ekonomiska konsekvenserna tydligt beskrivna i tjänsteskrivelser som ska beslutas av kommunstyrelsen och/eller kommunfullmäktige och som kan medföra ökade kostnader för verksamheter?
2. Är förslag på finansiering med som att-sats i tjänsteskrivelsen kopplat till det som anges när det bedöms medföra ekonomiska konsekvenser?
3. Är de ekonomiska konsekvenserna motiverade även när beslutet inte bedöms ge några ekonomiska konsekvenser?
4. Är finansiering tydligt beskriven i kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges beslut gällande större styrdokument, uppdrag och åtgärder som kan antas medföra ekonomiska konsekvenser?

Frågorna besvaras genom stickprov av tjänsteskrivelser till kommunstyrelsen och kommunfullmäktige samt beslut i dessa instanser samt inventering av rutiner och intervjuer med handläggare gällande bedömning av ekonomiska konsekvenser och finansiering.

Metod

Stickprov

Intervju

Inventering

Framtid och utveckling

En del av arbetet framåt med den interna kontrollen på kommunkontoret/kommunstyrelsen påverkar hela kommunens arbete med intern kontroll. Bland annat kommer riskanalys och förslag till kommungemensamma kontrollaktiviteter tidigareläggas så att dessa kan beslutas i kommunstyrelsen redan i maj eller juni. Tanken är att det ska ge mer tid för förvaltningarna/nämnderna att arbeta med att fram egna kontrollaktiviteter som kompletterar dessa. Detta bidrar i viss mån till att jämna ut verksamhetsåret och minska arbetsbelastningen förvaltningarna upplever under hösten då en stor del andra rapporter, analyser och planering ska genomföras.

En annan förändring är att Lunds kommun från och med 2020 kommer att ingå i ett större nätverk för intern kontroll, tillsammans med andra svenska städer med fler än 100 000 invånare. Detta nätverk syftar till utbyte av erfarenheter och gemensam kvalitetshöjning av arbetet med intern kontroll. Nästa träff är i Göteborg i april och fokus kommer att vara på visselblåsarfunktionen.

Framtagandet av de kommungemensamma kontrollaktiviteterna kommer liksom under 2019 tas fram av arbetsgruppen för intern kontroll, med representanter från ett flertal förvaltningar, genom en kommungemensam riskanalys. De kontrollaktiviteter med högst riskvärde kommer att presenterades för kommunkontorets ledningsgrupp, förankras i det förvaltningsövergripande nätverket för intern kontroll och sedan godkännas av kommundirektören för att därefter beslutas av kommunstyrelsen.

Under året kommer samtliga COSO-komponenter vara i fokus, det vill säga Kontrollmiljö, Riskbedömning, Kontrollaktiviteter, Information och kommunikation samt Uppföljning. Förvaltningens kvalitetscontroller, som också leder kommunens nätverk för intern kontroll, kommer att anordna inspirationsföreläsningar kring dessa teman samt lyfta in information om intern kontroll i en av kommunkontorets chefsmoduler för nya chefer. Syftet är att lyfta vikten av intern kontroll samt effektiva arbetssätt inom området.

På kommunkontoret kommer det arbete med riskanalys med alla avdelningar och enheter som inleddes under 2019 att fortsätta. Insatser kring information och kommunikation kommer också att genomföras. Delvis genom att just lyfta intern kontroll i en av chefsmodulerna, men också delvis genom en pedagogisk insats kring avvikelser inom den interna kontrollen - att identifieringen av mindre avvikelser kan vara positiva för att förhindra att större uppstår. Detta hänger samman med utveckling av kontrollmiljön och uppföljningen.